

Plenum

Tisdag 28.11.2017 kl. 13.59—17.43

11. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om för- och efternamn och lag om ändring av 8 och 9 § i lagen om registrerat partnerskap

Regeringens proposition RP 104/2017 rd

Utskottets betänkande LaUB 13/2017 rd

Andra behandlingen

Förste vice talman Mauri Pekkarinen: Ärende 11 på dagordningen presenteras för andra behandling. Innehållet har godkänts i första behandlingen och lagförslagen kan nu antas eller förkastas.

Debatt

17.34 **Johanna Karimäki vihr:** Arvoisa puhemies! Uusi nimilaki on askel parempaan. Laissa nopeutetaan ja selkeytetään nimiasioiden käsittelyä, kuten mahdollistetaan nimihaakemusten siirtyminen sähköiseen käsittelyyn. Etunimiä voi henkilöllä olla jatkossa kolmen sijasta neljä. Myös erilaiset kahden sukunimen yhdistelmät mahdollistuvat uudella tavalla. Koko perhe voi esimerkiksi ottaa saman kahden sukunimen nimiyyhdistelmän.

Esityksellä myös sukupuolten moninaisuuden huomioiminen paranee, joskin on niin, että sukupuolisidonnaisuuden säilyttäminen on nimien osalta jatkossakin pääsääntö, mutta nimen vaihtaminen helpottuu.

Toiselle sukupuolelle vakiintunut etunimi voidaan hyväksyä vastakkaiselle sukupuolelle ensinnäkin silloin, kun kyseisiä etunimiä on merkitty väestötietojärjestelmään vähintään viidelle elossa olevalle henkilölle. Tällöin tarvetta vedota muuhun poikkeusperusteeseen tai esittää muuta selvitystä ei ole, ja tämä helpottaa mahdollisuuksia ottaa käyttöön toiselle sukupuolelle vakiintunut nimi.

Lain soveltamiskäytäntö muuttuu myös siten, että etunimen sukupuolisidonnaisuudesta voidaan poiketa myös muusta erityisestä syystä, esimerkiksi silloin, kun henkilö sukupuoli-identiteettinsä perusteella haluaa toiselle sukupuolelle vakiintuneen nimen. Säännöksen soveltamista ei ole kytketty sukupuolenvahvistamisprosessiin, vaan sitä voidaan soveltaa myös muihin sukupuoli-identiteettiin liittyviin tapauksiin. Ratkaisevaa poikkeusperusteen soveltamisessa on pelkästään hakijan luotettavalla tavalla esittämä oma kokemus sukupuoli-identiteetistään. Tämä edellyttää nykyistä merkittävästi vähemmän selvitystä henkilön sukupuoli-identiteetistä. Tämä on erityisen tärkeää transihmisille. Ei tule vaatia sitä, että henkilö on sukupuolenvaihdosprosessissa, vaan hän voi ottaa sen nimen, minkä hän kokee omakseen, ja ilmoittaa sen olevan oma identiteettinsä.

Muutos on tärkeä ihmisoikeuksien kannalta. Jokaisella on oikeus omaan nimeen, jonka kokee itselleen oikeaksi. Jatkossa on keskeistä, että lakia sovelletaan sillä tavalla kuin la-

Punkt i protokollet PR 125/2017 rd

kivaliokunta on mietinnössänsä tarkoittanut ja kuten myös hallituksen perusteluissa viitataan, ja näin ollen oikeusministeriön tuleekin antaa selkeä ohjeistus tästä maistraatteihin.

Valiokunta on mietinnössään todennut: ”Valiokunta katsoo, että ehdotetut poikkeusperusteet antavat asianmukaiset ja riittävät mahdollisuudet etunimen sukupuolisidonnaisuutta koskevasta pääsäännöstä poikkeamiselle. Ne mahdollistavat muun muassa sen, että henkilön etunimi voi koostua molemmille sukupuolille tai jommallekummalle sukupuolelle vakiintuneesta nimestä, kummallekaan sukupuolelle vakiintumattomasta tai näiden yhdistelmistä. Esimerkiksi intersukupuoliselle lapselle on mahdollista antaa edellä tarkoitettu nimiyhdistelmä, jos se arvioidaan lapsen edun mukaiseksi.”

Lakivaliokunta tarkasteli lapsen etua mietinnössään perusteellisesti. 15 vuotta täyttänyt voi täysin itsenäisesti päättää omasta nimestään, ja 12 vuotta täyttäneen nimeä ei voi muuttaa vastoin hänen kirjallista suostumustaan muutokselle. Alaikäisen nimeä ei myöskään voida muuttaa vastoin 12 vuotta nuoremman lapsen tahtoa, jos hän on niin kehittynyt, että hänen tahtonsa voidaan kiinnittää huomiota. Nimi on tärkeä osa ihmisen identiteettiä, ja myös pieni lapsi ymmärtää nimen merkityksen.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen godkände lagförslag 1 och 2 i proposition RP 104/2017 rd utifrån beslutet i första behandlingen. Andra behandlingen av lagförslagen avslutades. Ärendet slutbehandlat.